

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра практики англійської мови

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта. Мова і література (англійська).
Освітньо-професійна програма	Середня освіта. Англійська мова

Луцьк 2022

Силабус вибіркового освітнього компонента «ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО» підготовки бакалавра (на базі диплома молодшого спеціаліста), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Англійська мова.

Розробник:

Малімон Леся Костянтинівна, доцент кафедри практики англійської мови, кандидат філологічних наук, доцент;

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Гордієнко Ю. А.

Силабус нормативного освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.).

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології (протокол № 7 від 03.02.2022 р.)

Зміни до силабусу внесено на підставі внесення змін до ряду Положень ВНУ імені Лесі Українки

Силабус нормативного освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.).

Завідувач

кафедри:

Коляда Е. К.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчального компонента
Денна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) Середня освіта. Англійська мова. Бакалавр (на базі диплома м/с)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>150 / 5</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>4-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>24</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>30</u> год.
		Лабораторні <u>-</u> год.
Мова навчання	Індивідуальні <u>-</u> год.	
	Самостійна робота <u>86</u> год.	
	Консультації <u>10</u> год.	
		Форма контролю: залік
		Українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчального компонента
Заочна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) Середня освіта. Англійська мова. Бакалавр (на базі диплома м/с)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>150 / 5</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>4-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>8</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>6</u> год.
		Лабораторні <u>-</u> год.
Мова навчання	Індивідуальні <u>-</u> год.	
	Самостійна робота <u>118</u> год.	
	Консультації <u>18</u> год.	
		Форма контролю: залік
		Українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Малімон Леся Костянтинівна

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри практики англійської мови

Контактна інформація +380679763929

malimon@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні аспекти теорії мови: знакова природа, структура мови, взаємозв'язок мови і мислення, співвідношення мови і мовлення, фонологічна, лексико-семантична та граматична системи мови, функціонування та розвиток наукових шкіл світової лінгвістики, характеристика їх основних принципів, методик дослідження й аналіз найважливіших здобутків визначних мовознавців минулого та сучасності. Загальне мовознавство демонструє різні шляхи та методи дослідження мови, встановлює зв'язок між численними способами опису мови, пояснює причини неоднакових інтерпретацій явищ в різних наукових школах і напрямках на всіх етапах розвитку мовознавства.

В курсі враховані комунікативні, культурні та психологічні чинники, що сприяють створенню та функціонуванню різних лінгвістичних теорій. Особлива увага приділяється фактору взаємозв'язку та наслідування мовознавчих ідей. Мовознавство – метатеоретична дисципліна, оскільки загальномовознавчі моделі та поняття експліцитно чи імпліцитно постійно функціонують у різних галузях при поясненні як лінгвальних, так і позалінгвальних явищ таких, як відмінності між формами письма (алфавітами та ієрогліфами), особливості співвідношення *позначення/позначуване*, різні теоретичні течії (формалізм, структуралізм, молодограматизм, неолінгвістику тощо), які можна інтерпретувати з точки зору актуалізації тої чи іншої загальнонаукової і галузевої парадигми.

2. Пререквізити/Постреквізити

Дисципліна є складовою частиною циклу навчальних курсів із загальної теорії мови, тісно взаємодіє з філософією, історією, логікою, соціологією, соціолінгвістикою, етнолінгвістикою, літературознавством, психологією. Сучасне мовознавство – це комплекс численних дисциплін, загальне мовознавство базується на знаннях як з лінгвістичних, так і нелінгвістичних курсів і є узагальнюючою дисципліною, що підвищує лінгвістично-професійний та інтелектуальний рівень майбутнього фахівця. Курс „Загальне мовознавство” є завершальним у системі лінгвістичних дисциплін і носить підсумковий характер: він узагальнює попередньо вивчені лінгвістичні предмети і дає їм теоретичне обґрунтування.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Ознайомити здобувачів вищої освіти з мовознавчими процесами, надати знання про природу, властивості мови, впливи та взаємовпливи різних мов, засвоїти мовознавчі терміни; узагальнити, розширити й поглибити знання з теорії мовознавства, засвоїти методологічний апарат лінгвістичного аналізу.

Методи викладання: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладу навчального матеріалу, метод кейс-технологій, частково-пошуковий, дослідницький, інтерактивний, презентації, практики в спілкуванні, методи дистанційного навчання.

Змістовий модуль 2. The History of Linguistics							
Тема 6. Foundation: from Antiquity to Renaissance.	7	2	2		3		
Тема 7. The Development of the Historical Comparative Method of Linguistics	17	2	4		10	1	
Тема 8. The Philosophy of Language.	10	2	2		5	1	
Тема 9. Neogrammarians.	10	2	2		5	1	
Тема 10. The beginning of the XX century	15	2	2		10	1	
Тема 11. Structural Linguistic Schools	17	2	4		10	1	
Разом за модулем 2	76	12	16		43	5	ДС/5+ ІРС/15 +Т/5 +П/5
Контрольна робота з модуля 2							25
Всього годин:	150	24	30		86	10	

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	Форма контр./ бали
Змістовий модуль 1. The Study of Language							
Тема 1. Nature of Human Language, Language, Society and Culture	26	2	1		20	3	
Тема 2. Functions of Language	24,5	1	0,5		20	3	
Тема 3. Language Typology	23,5	1	0,5		19	3	
Разом за модулем 1	74	4	2		59	9	ДС/5+ ІРС/10 +Т/5 +П/5
Контрольна робота з модуля 1							20
Змістовий модуль 2. The History of Linguistics							
Тема 4. Foundation: from Antiquity to Renaissance. The Development of the Historical Comparative Method of Linguistics	14	1	1		10	2	
Тема 5. The Philosophy of Language. Neogrammarians. The beginning of the XX century	24	1	1		20	2	
Тема 6. Structural Linguistic	24	1	1		19	3	

Schools							
Тема 7. Ukrainian Linguistic Schools	14	1	1		10	2	
Разом за модулем 2	76	4	4		59	9	ДС/5+ ІРС/15 +Т/5 +П/5
Контрольна робота з модуля 2							25
Всього годин:	150	8	6		118	18	

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів вищої освіти охоплює 86/118 години і спрямована на подальше формування лінгвістичної компетенції, розвиток та розширення світогляду здобувачів вищої освіти у мовознавчому аспекті, збагачення словникового запасу, розвиток навичок правильного структурного оформлення усного та писемного лінгвістичного дискурсу.

Теми, що винесені на самостійну роботу, розглядаються на лекціях частково. Враховуючи специфіку теоретичного курсу, завдання з самостійної роботи для здобувачів вищої освіти факультету іноземної філології пов'язані з роботою над оригінальними текстами праць видатних лінгвістів.

№ з/п	Тема	Кількість годин/бали
1	Saussure Ferdinand Course of General Linguistics / Ferdinand de Saussure – New York : McGraw-Hill Book Company, 1996. – P. 1–17.	18/24
2	Bloomfield Leonard Language / Leonard Bloomfield – London: George Allen & Unwin Ltd, 1973. – P. 3–20.	18/24
3	Sapir Edward The Status of Linguistics as a Science / Edward Sapir // <i>Language</i> , Vol. 5, No. 4 (Dec., 1929). – P. 207–214.	18/24
4	Whorf Benjamin Lee Science and Linguistics / Benjamin Lee Whorf // <i>Language, thought and reality: Selected writings of Benjamin Lee Whorf</i> – Cambridge, MA: MIT Press, 1956. – P. 17–23.	14/22
5	Chomsky Noam Linguistics and the Brain Science / Noam Chomsky // <i>The Architecture of Language</i> , Oxford University Press, 2000. – P. 13–28.	18/24
	Разом	86/118

IV. Політика оцінювання

При вивченні курсу здобувач вищої освіти виконує такі види робіт: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу на семінарах, виконання індивідуальних завдань, написання тематичних контрольних тестів.

Навчальний курс складається з двох кредитів, які закінчуються **заліком**. Сумарна кількість балів, яку здобувач вищої освіти отримує при засвоєнні змістових модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: зараховано, незараховано з необхідністю повторного складання.

Поточне оцінювання, яке має на меті перевірку рівня знань здобувача вищої освіти, здійснюється викладачем протягом семестру на лекційних і семінарських заняттях у межах змістового модуля. Оцінювання включає в себе поточну роботу студента під час лекційних і семінарських занять (у кожному змістовому модулі – максимум 5 балів за участь у дискусії під час практичних занять, по 10 і 15 балів відповідно за індивідуальну роботу студента, яка включає підготовку конспектів наукових праць видатних лінгвістів (всього 5 праць – по 5 бали за кожну), по 5 балів за виконання тестів, по 5 балів за презентації та 20 і 25 балів відповідно за написання контрольних робіт з модулів.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль, який здійснюється провідним викладачем, має на меті перевірку рівня знань здобувача вищої освіти під час виконання підсумкового тесту та усної відповіді у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг. Семестровий залік виставляється, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру набрав 60 балів і вище та погоджується з результатом, який він отримав за виконання робіт, передбачених силабусом.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання знань студента на семінарських заняттях

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента
5	Здобувач вищої освіти має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і

	фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Здобувач вищої освіти вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.
4	Знання є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
3	Здобувач вищої освіти демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
2	Здобувач вищої освіти демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1	Здобувач вищої освіти може розрізнити об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

Критерії оцінювання письмових завдань (робота з науковими працями видатних лінгвістів)

Бали

Критерії оцінювання

- 0** Студент не підготував конспект.
- 1** Виконані студентом завдання відповідають вимогам від 50 до 75 %.
- 2** Завдання виконані студентом бездоганно.

Критерії оцінювання знань на заліку

Залік складається з двох частин: 1) написання підсумкового тесту (максимум – 30 балів) та 2) усна відповідь (максимум – 30 балів).

В оцінці знань враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнаність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається *повною (30 балів)*, якщо здобувач вищої освіти повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати

факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається *недостатньо повною (20 балів)* за умов непоганого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною і обґрунтованою. Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається *неповною (10 балів)*, якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Здобувач вищої освіти обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Екзамен вважається *нескладеним* за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Здобувач вищої освіти не володіє понятійно-категоріальним апаратом, не обізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. What are the main language functions? Comment on Language as the main means of communication; Language and non-verbal forms of communication.
2. Why is language considered to be a systemic-structural phenomenon? Comment on hierarchic structure of language
3. What are the basic characteristics of human language? Comment on human language Vs animal communication.
4. Comment on Language as a system of sign. What are the main features of the sign? What are common features between language and other sign-systems?
5. Comment on the Process of Literary Language Formation. What is the standard language?
6. Considering all the hypotheses on the evolution of human language. Which of them do you consider acceptable in explaining the origin of human language; and why?
7. List the major parts of the brain and discuss their functions in relation to language.
8. What is aphasia? Discuss the causes of aphasia to illustrate the relationship between language and the brain.
9. What are the differences between Lingua Franca, Pidgins and Creoles?
10. Comment on Language classification.
11. What groups of languages is the IE family divided into? Name features common to all IE languages.

12. Speak of the classification of Germanic languages. Name features characteristic of the Germanic group of languages. Which of the language families does English belong to?
13. What characterized the first phase of the growth of linguistics as a discipline?
14. What was the most significant contribution to the study of language in India?
15. What was the most notable contribution of the Greeks to the growth of linguistics?
16. What was the most significant contribution to the study of language during Middle Ages in Europe?
17. Linguistic and philological developments of the Renaissance period.
18. Who was the first to point out that European languages and Sanskrit had sprung from the same source which no longer existed? Comment on the most outstanding achievements of linguistic scholarship in the early 19th century. Comment on the essence of Grimm's law.
19. Comment on the relationships of the Indo-European Languages due to August Schleicher's "family-tree" theory and Johannes Schmidt's "wave theory".
20. The Philosophy of Language: Wilhelm von Humboldt, Heymann Steinthal, Wilhelm Wundt, Olexander Potebnya.
21. By whom were theoretical views of Neogrammarians formulated for the first time? Comment on the principles which are characteristic for the Leipzig School of Linguistics. Comment on the essence of Verner's law.
22. Who was one of the prominent scholars in Russia, following neogrammarian tradition? Comment on the principles of the Moscow Fortunatov School.
23. What principles are characteristic for the Kazan School of Linguistics?
24. Comment on the Linguistics in the beginning of the XX century: Rudolf Meringer; Hugo Schuchardt; Karl Vossler; Linguistic Geography, the theory of Stratum.
25. Why did Saussure's book "Course in General Linguistics" turn out to be a landmark in the development of linguistics? What are the key elements in Saussurean view of language?
26. What are the most prominent representatives of the Geneva School of Linguistics? Comment on the principles of this school.
27. Comment on the Copenhagen (Glossematic) School of Linguistics. What did the glossematicians devise?
28. What was the designation of the Prague School of Linguistics? In what field of research have the representatives of the Prague School of Linguistics achieved world-wide recognition?
29. Comment on the London School of Linguistics. What are the characteristic features of this school?
30. Comment on the French (Sociolinguistic) School. What are the characteristic features of this school?
31. Comment on the American Descriptivism. Who was the pioneer of American Descriptivism? Comment on Leonard Bloomfield's Linguistic Conception.
32. Highlight the main premise of the Sapir-Whorf hypothesis. Comment on Edward Sapir's Linguistic Conception.

33. What are the characteristic features of Distributionalism. What is the difference between Harris's grammar and Chomsky's grammar?
34. What are the characteristic features of the Moscow Phonological School, the Petersburg (Leningrad) Linguistic School, the Leningrad Phonological School, the V. V. Vinogradov Linguistic School and the Kharkiv Linguistic School.
35. The discipline of Linguistics: areas of linguistics; Linguistic levels, Linguistic levels.
36. Comment on the difference between theoretical and applied Linguistics; synchronic and diachronic Linguistics; descriptive and prescriptive Linguistics.
37. What are the characteristic features of Sociolinguistics?
38. What are the characteristic features of Mathematical Linguistics?
39. What are the characteristic features of Ethnolinguistics?
40. What are the characteristic features of Psycholinguistics?
41. What are the characteristic features of Computational Linguistics?
42. What are the characteristic features of Applied linguistics?
43. What are the characteristic features of Anthropological linguistics?
44. What are the characteristic features of dialectology?
45. What are the characteristic features of Corpus linguistics?

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень : підручник. К. : Академія, 2008. 240 с.
 2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови : навч. посібник. К. : Вища шк., 1991. 232 с.
 3. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства : короткий нарис : навч. посібник. К. : Вища шк., 2006. 144 с.
 4. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство : навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 288 с.
 5. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства : підручник. К. : Академія, 2009. 336 с.
 6. Ковалик І. І. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки : навч. посібник. К. : Вища школа, 1985. 216 с.
 7. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник. К. : Видавничий центр "Академія", 2010. 464 с.
 8. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики: аналітичний огляд : навч. посібник. К. : Фітосоціоцентр, 1999. 148 с.
 9. Семчинський С. В. Загальне мовознавство : підручник. К. : "ОКО", 1996. 413 с.
 10. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичних учень : навч. посібник. К. : Вища школа, 1980. 216 с.
- Додаткова література*
11. Жовтобрюх М. А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918–1941). К. : Наук. думка, 1991. 260 с.
 12. Загнітко А. П. Історія українського мовознавства в особах : наук.-навч. посібник. Донецьк : ДонНУ, 2006. Ч. 1. 184 с.

- 13.Зеленько А. С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови : посібник. Луганськ : Альма-матер, 2002. 283 с.
- 14.Зеленько А. С. З історії лінгвістичних вчень. Луганськ : Альма-матер, 2002.
- 15.Иванова Л. П. Курс лекцій по общему языкознанию. К. : Освіта України, 2006. 312 с.
- 16.Німчук В. В. Мовознавство на Україні в 14-17 ст. : монографія; відп. ред. В. М. Русанівський. К. : Наук. думка, 1985. 224 с.
- 17.Питання теорії мови в зарубіжному мовознавстві. К. : Наукова думка, 1976. 256 с.
- 18.Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля. К, 2008. 712 с.
- 19.Семчинський С. В. Загальне мовознавство : підручник. К. : Вища шк., 1988. 328 с.
- 20.Ющук І. П. Вступ до мовознавства : навч. посібник. К. : Рута, 2000. 128 с.